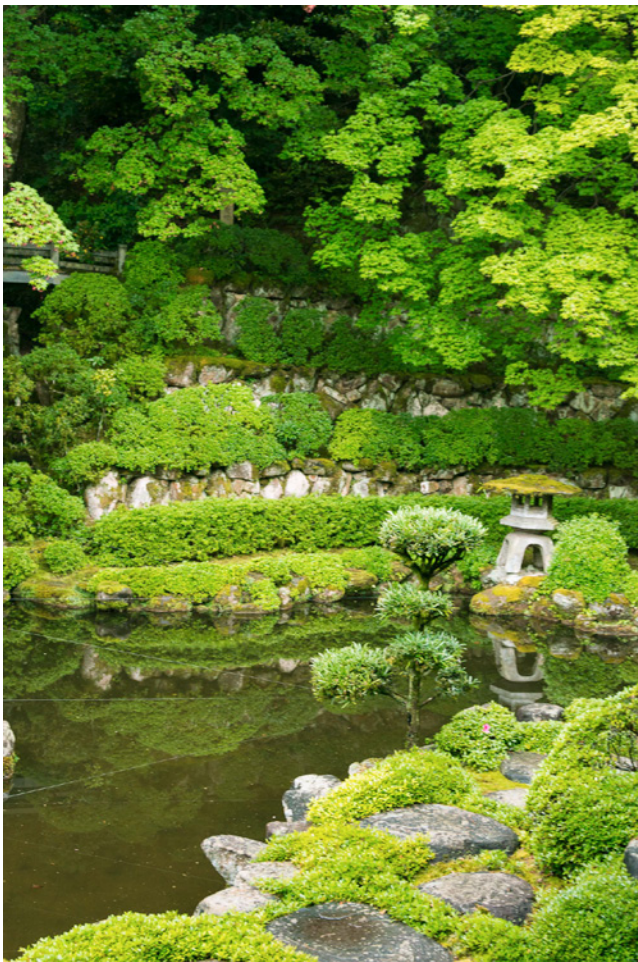

“เขียวสดไปไม้เขียวเข้ม”

ความงามในปลายฤดูใบไม้ผลิ ต้นฤดูร้อน

กัญญา มัทธุนะ

▲ “ชินเรียวกุ” เขียวสดไปหมดทั้งสวน สะท้อนลงไปบนผิวน้ำ

▲ นักธนูบนหลังม้าในพิธี Yabusame-shinji ที่ศาล Shimogamo-jinja

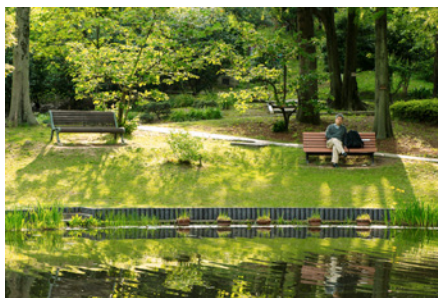
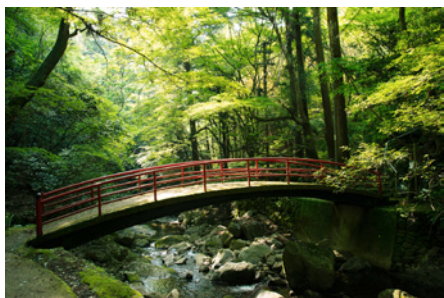
นิยมนำเอาศัพท์คำนี้ไปผูกเป็นกลอนไฮกุอยู่บ่อยๆ โดยเปรียบว่า “ชินเรียวกุ” เป็นเสมือน “ลมหายใจที่มีชีวิตชีวา”

ต้นไม้ผลัดใบนานาชนิดมีช่วงของ “ชินเรียวกุ” กันทั้งนั้น แต่ที่มีชีวิตชีวาที่สุดคงหนีไม่พ้นต้นเมเปิ้ลญี่ปุ่นหรือ “โมะมิจิ” จนมีศัพท์เฉพาะที่เรียกว่า “อะโอ โมะมิจิ” หรือโมะมิจิเขียว ทั้งนี้ น่าจะเพราะรูปร่างที่สวยงาม ใบที่เป็นแฉกเล็กๆ ยิ่งต้นแก่ที่สูงใหญ่ปกคลุมไปทั่วก็จะมีร่มเงางาม ดังนั้น ตามเมืองต่างๆ เช่น เกียวโต มิโนะ นารา ฯลฯ ที่โด่งดังด้านป่าเมเปิ้ลในฤดูใบไม้ร่วงจึงมักมีนักท่องเที่ยวหลั่งไหลกันไปชมโมะมิจิเขียวกันในช่วงเดือนพฤษภาคมหรือต้นเดือนมิถุนายนกันด้วย

วัดกิโอะจิที่ตำบลชะงะโนะ เขตอะระชิยะมะซานกรุงเกียวโต เป็นวัดที่ไม่มีโบสถ์วิหารเหลืออยู่เลย คงมีเพียงสวนเล็กๆ ที่ด้านบนมีแสงอาทิตย์รอดลงมาเพียงเล็กน้อยแม้ยามกลางวัน ทำให้พื้นมอสนานาพันธุ์หนาแน่น และเขียวสดตัดกับใบเมเปิ้ลจี๊ดต้นสูงใหญ่กว่า 7-8 เมตรในช่วงปลายฤดูใบไม้ผลิ แม้แต่ผิวน้ำในบ่อล้างมือข้างสวนและกระแจที่เรือนไม้อันเป็นที่ประดิษฐานรูปปั้นของเจ้าหญิงกิโอน้องสาว และแม่ที่พากันมาบวชเป็นชีในบ้นปลายชีวิตก็พลอยสะท้อนเป็นสีเขียวตามไปด้วย นับเป็นบรรยากาศที่ประทับใจทุกครั้งที่ได้ไปเยือน

ทุกวันที 3 พฤษภาคมที่ป่า Tadasunomori ในบริเวณศาล

“ชินเรียวกุ” (新緑) เป็นศัพท์ที่หมายถึงความงามของใบไม้สีเขียวสดของต้นไม้ผลัดใบที่เพิ่งคลี่ใบอ่อนในฤดูใบไม้ผลิ ซึ่งนอกจากสีเขียวที่สดใสแล้ว ใบอ่อนๆ ที่ยังคงสีบานไม่หมดยังทำให้มีแสงอาทิตย์รอดลงมาด้านล่างเกิดเงาเป็นช่วงๆ ที่เรียกกันในภาษาญี่ปุ่นว่า “โคะโมะระบิ” (木漏れ日) เป็นแสง และเงาที่อ่อนโยน ดูเป็นบรรยากาศแบบญี่ปุ่นดั้งเดิมมาก หลายท่านที่เห็นความงามอันแตกต่างกันตามฤดูกาลทั้งสี่ของญี่ปุ่น บ่อยครั้งอาจจะชอบสีเขียวสด แสง และเงาที่อ่อนโยนของ “ชินเรียวกุ” นี้มากกว่าฤดูใบไม้เปลี่ยนสีด้วยซ้ำไป นักกวีญี่ปุ่นหลายคน

▲ แสงแดดอ่อนๆ ในปลายฤดูใบไม้ผลิที่ลือลางมาในป่าบริเวณ Inuniki-yama ชานกรุงโอซาก้า

▲ แดดร่มลมตกที่สวนพฤกษศาสตร์ Hatton Ryokuchi ร่มรื่นมาก เสาร์อาทิตย์จะมีครอบครัวพากันมาปิกนิก

▲ ไม่ทราบจะถ่ายทอดความสุขในจิตใจที่ได้เห็นสวนได้นั่งจิบน้ำชาที่ได้อย่างไรดี

▲ ผู้เล่นตะกร้อเคมะริในอาภรณ์งดงามของขุนนางเฮอัน กำลังเดินลงบันไดหินมุ่งไปยังสนามตะกร้อด้านล่างของศาล Tanzan-jinja ในเมืองซากุระ จังหวัดนาร่า

40 ชนิด รวมกว่า 4,700 ต้น ปัจจุบันเป็นทั้งป่านุรักษ์ของประเทศ และเป็นส่วนหนึ่งของมรดกโลกร่วมกับตัวศาลด้วย

อีกแห่งหนึ่งที่สามารถชมความงามของ “ชินเรียวกุ” พร้อมกับการละเล่นตะกร้อหนึ่งเคมะริซึ่งเป็นการเล่นอันสง่างามของขุนนางในสมัยเฮอันคือที่ศาล Tanzan-jinja ในเมืองซากุระ ทางตอนใต้ของจังหวัดนาร่า ทุกวันที่ 29 เมษายนซึ่งเป็นวันหยุดนักขัตฤกษ์ของญี่ปุ่น ผู้เล่นตะกร้อเคมะริจำนวน 8 คนจะโชว์การเล่นตะกร้อที่ไม่อนุญาตให้ใช้ส่วนอื่นของร่างกาย ยกเว้นปลายเท้าข้างขวาเตะตะกร้อส่งให้ผู้เล่นคนอื่นไปมา ตะกร้อเคมะริของพวกเขาไม่มีการแข่งขันเพื่อกำหนดแพ้ชนะ ผู้เล่นจะต้องพยายามเตะลูกส่งให้ผู้เล่นคนอื่นรับง่ายที่สุดเท่าที่จะทำได้ พร้อมๆ กับการรักษาความสง่างามในการเตะไปพร้อมๆ กัน เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายในสี และลวดลายดั้งเดิมของแต่ละคนช่างตัดกับโบเมะเง็ตสึ และโบไมโรบะบุ ศาลที่กำลังเขียวสดสร้างความตึงต้ามกับบรรยากาศอย่างหาที่เปรียบได้ยาก ยิ่งหากมีโอกาสก้าวเท้าเข้าไปชมพิธีปิดเปิดให้กับผู้เล่นก่อนการเล่นที่หน้าศาลเอกซวงเข้าด้วยแล้ว ต้องบอกว่าสีเขียวสดของใบไม้ สีแดงอมส้มของตัวศาล กับสีแดง แดง น้ำเงิน ฯลฯ อันคลาสสิกของเครื่องแต่งกายของผู้เล่นเป็นผลพวงการผสมผสานทางวัฒนธรรมของขุนนางญี่ปุ่นในสมัยเฮอันที่น่าทึ่งอย่างยิ่ง

▲ ชุดน้ำชาที่ห้องชมสวนของวัด Saina-in วัดแห่งหนึ่งในอาณาบริเวณวัด Taimadera ในจังหวัดนาร่า ชมฮิโงะชิซังที่เห็นก็ให้สีสันคลาสสิกและไม่วานจืด เข้ากับน้ำชาดื่มจะมาก

Shimogamo-jinja เมืองเกียวโต จะได้ยินเสียงลูกศรธนูที่ลั่นโดนเป้าไม้ดั่งปังๆ เป็นช่วงๆ มันเป็นการยิงธนูของนักธนูในอาภรณ์โบราณของขุนนาง และนักรบสมัยเฮอันที่มานับหลังม้าในพิธี Yabusame-shinji เพื่อสักการะเทพเจ้าให้ปกป้องรักษาผู้คนที่เข้าร่วมในกระบวนแห่ของเทศกาล Aoi-matsuri อันเป็นเทศกาลใหญ่ของศาลทุกวันที่ 15 พฤษภาคม สีลั่นอันงดงามของอาภรณ์ที่นักธนูสวมใส่ตัดกับสีเขียวสดของต้นไม้มิได้เหมาะเจาะ เสมือนย้อนยุคกลับไปในอดีต ป่าแห่งนี้เป็นการธรรมชาติที่มีมาแต่ดั้งเดิม มีขนาดราว 124,00 ตารางเมตร ยาวจากเหนือจรดใต้ ตั้งอยู่ระหว่างแม่น้ำทะเงะโนะกับแม่น้ำคะโมะ อุดมสมบูรณ์ไปด้วยต้นเคยะคิ เอะโนะคิ โมะมิจิ และไม้ผลัดใบกว่า

▲ ท่ามกลางสีเขียวสดใส ก็มีสีเหลืองสดของดอกยะมะบุกิมาแซมบ้าง

▲ โคะโมะเรบิ หรือแสงอาทิตย์ที่ลอดลงมาด้านใต้ของวัด Giouji ขานกรุงเกียวโตนั้นงดงามหาที่เปรียบยาก

▲ ต้นชากระพันธุ์อะโอะอิงดังต้นใหญ่ที่วัด Gonnen-in อีกวัดหนึ่งในบริเวณอาณาเขตวัด Taimadera จังหวัดนาร่า

▲ ต้นเมเปิ้ลที่เพิ่งคลืบไ้ได้ไม่นานนักที่วัด Hasedera จังหวัดนาร่า

หันมาดูชีวิตทั่วไปของผู้คนในปัจจุบันเมื่อ “ชินเรียวกุ” กำลังงามดูบ้าง ก็พบว่าครอบครัวญี่ปุ่นก็มีวิถีชีวิตที่ใช้ประโยชน์จากความงามของธรรมชาติช่วงนี้อย่างฉลาดเฉลียวไม่น้อย ที่สวนฮัตโตะริเรียวกุจึ้นเป็นสวนสาธารณะขนาดใหญ่ทางทิศเหนือของกรุงโอซากาจะมีตลาดขายของมือสองหรือ Garage Sale จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ครอบครัวชาวญี่ปุ่นที่มีลูกเล็กจำนวนมากพากันมาเปิดร้านขายเสื้อผ้า เครื่องประดับ ของเล่น และข้าวของเครื่องใช้ที่ตนคิดว่าไม่จำเป็นแล้วในราคาถูก หลายคนยกครอบครัวมาตั้งเต็นท์ที่ใต้ต้นไม้ใหญ่ กลางวันก็ปิ้งบาร์บีคิวกินบ้าง เปิดปิ่นโตกินกันบ้าง ระหว่างที่พ่อแม่ต่อรองราคากับลูกค้า เด็กๆ ก็ออกวิ่งเล่นกันในป่าที่ปกคลุมไปด้วยต้นไม้เขียวขจี จนปิดร้านเก็บของกลับบ้านราว 16.00 น. อากาศที่ไม่หนาว และไม่ร้อนจนเกินไปช่วงนี้เป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวญี่ปุ่นที่มีลูกเล็ก และเปลี่ยนมาใช้ชีวิตง่ายขึ้น ไร้เซคเคิล ข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ใกล้กับธรรมชาติมากขึ้นสามารถเพลิดเพลินกับวันหยุดได้อย่างดี และคุ้มค่าใช้จ่าย

และเมื่อพ้นเดือนมิถุนายนซึ่งฝนจะตกหนัก และต่อเนื่องไปแล้ว สีเขียวอ่อนสด และใบอ่อนๆ ของใบไม้ก็จะกลายเป็นสีเขียวเข้มหรือ “ฟุเกมิโคะริ”(深緑) ไปพักใหญ่ๆ ก่อนที่จะผลัดใบอีกครั้งในราวเดือนพฤศจิกายนหรือธันวาคม ปีแล้วปีเล่าที่ความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติมาเยือนทุกหย่อมหญ้าของญี่ปุ่น อาจจะมีเร็วมีช้า มีน้อยมี

มากบ้าง แล้วแต่สภาพอากาศที่คาดการณ์ลำบากในแต่ละปี แต่ทุกปีไม่ว่าอดีตหรือปัจจุบัน คนญี่ปุ่นก็ยังใช้ชีวิตที่ใกล้ชิดกับต้นไม้ดอกไม้เสมอ

สถานที่เหมาะ “ชินเรียวกุ” ก็มีชื่อเสียงในคันไซ

1) อุทยานแห่งชาติมิโนะ เริ่มชมได้จากต้นเดือนพฤษภาคมถึงปลายเดือนมิถุนายน สถานที่ใกล้ที่สุดคือ Minoh / Hankyu Minoh Line

2) วัด Giou-ji ชมความงามได้จากต้นเดือนพฤษภาคมถึงปลายเดือนมิถุนายน ในตำบลชะกะโนะ ในเมืองเกียวโต ต่อแท็กซี่ไปราว 7-8 นาทีจากสถานี Arashiyama / Hankyu Arashiyama Line

3) ศาล Shimogamo-jinja ในเกียวโต ควรหาโอกาสมาชมในวันเทศกาลช่วงต้นถึงกลางเดือนพฤษภาคม เดินราว 8 นาทีจากสถานี Damachiyanaagi / Keihan Line

4) ศาล Tanzan-jinja ที่เมืองซากุไร จังหวัดนาร่า ต่อรถเมย์นาร่าบัสไปจากสถานี Sakurai/Kintetsu Osaka Line ราว 25 นาที วันที่ 29 เมษายนจะมีการละเล่นตะกร้อเคมะริ ส่วนป่ารอบศาลชมความงามได้จากต้นเดือนพฤษภาคมถึงปลายเดือนมิถุนายน

5) ตลาดขายของมือสองที่จะเปิดในวันอาทิตย์ต้นเดือนพฤษภาคมที่สวน Hattori Ryokuchi ในเมืองโทะโยะนะกะ ทางเหนือของกรุงโอซากา

